

Asia: VN/11785/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lounais-Suomen Jätehuolto oy:n (LSJH) lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle

Hallituksen esitys kestävyyslain muuttamisesta laiksi biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain muuttamisesta

Lausuntopyyntönumeron diaarinumero: VN/11785/2023

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto esityksestä.

Lounais-Suomen Jätehuolto (LSJH) vastaa jätelaissa kuntien vastuulla säädetyn jätehuollon järjestämisestä lounaisessa Suomessa 18 omistajakuntansa alueella. Tuotamme asukkaiden jätehuollon kustannustehokkaasti ja vastuullisesti yhteistyössä yksityisten yritysten ja tuottajayhteisöjen kanssa. Edistämme kiertotaloutta, huolehdimme osaltamme terveysturvallisuudesta ja jätehuollon huoltovarmuudesta. Vastaamme neljän alueella sijaitsevan jätteen loppusijoitusalueen ylläpidosta, sulkemisesta ja jälkitarkkailusta. Sekä vanhoista suljetuista, että vielä pieneltä osin käytössä olevista jätepenkoista kerätään vuosien takaisten jätteiden synnyttämää kaatopaikkakaasua ja sen energiasisältöä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä energiasektorin kanssa. Tänä päivänä kierrätyskelvotonta, sekalaista yhdyskuntajätettä ei enää sijoiteta kaatopaikoille, vaan se hyödynnetään seudulla Lounavoiman Ekovoimalaitoksessa yhdistetyssä sähkön ja lämmön tuotannossa.

Kaatopaikkakaasun ja biokaasulaitoksella tuotetun kaasun ero syytä selkeyttää

Valtioneuvoston asetuksen kaatopaikoista (331/2013) mukaan kaatopaikkakaasulla tarkoitetaan kaatopaikalle sijoitetusta jätteestä syntyvää kaasua. Tämä ennen vuotta 2016 kaatopaikkojen jätepenkkoihin sijoitetun orgaanisen ja biohajoavan jätteen anaerobisessa ja aerobisessa hajoamisessa syntyvä kaatopaikkakaasu sisältää lähinnä metaania (CH₄) ja hiilidioksidia (CO₂), minkä vuoksi kaatopaikka-asetuksen 8 § mukaan kaatopaikkakaasu on kerättävä yhteen ja mahdollisuuksien mukaan hyödynnettävä. Kaatopaikkakaasujen kerääminen ja käsittely on siten LSJH:lle pakollista toimintaa, jota tehdään ilmastonsuojelullisista lähtökohdista.

Kaatopaikkakaasujen keräily ja metaanikaasun hyödyntäminen on lähtökohdiltaan hyvin erilaista kuin biokaasulaitoksissa ja energiasektorilla yleensä. Kaatopaikkakaasua ei tuoteta suunnitelmallisesti, vaan sitä syntyy päästönä, kaatopaikan jätepenkkaan aikoinaan sijoitetun orgaanisen, biohajoavan jätteen luonnollisen hajoamisen tuloksena. Kaatopaikkoihin sijoitettuihin biomassoihin ei voida enää vaikuttaa. Kaatopaikkakaasu ei ole ”tuote”, eikä sen keräyksen yhteydessä juurikaan voida vaikuttaa syntyvän kaasun raaka-aineisiin tai kaasun syntymisen olosuhteisiin penkassa, eikä siten myöskään kaasun määrään, puhtauteen tai epäpuhtauksiin.

Käsittelyssä olevassa lakiesityksessä biokaasun tuottajalla pitää olla Energiaviraston hyväksymä kestävyysjärjestelmä, jotta kaasua voidaan luokitella kestäväksi. Toisaalta Energiaviraston kestävyysjärjestelmän ohjeistuksessa ei puhuta mitään kaatopaikkakaasun kestävyys osoittamisesta, vaan kaikki ohjeistus pohjautuu biokaasulaitoksessa erikseen tuotetun biokaasun kestävyys osoittamiseen.

LSJH näkee, että kaatopaikkakaasujen energiatehokas hyödyntäminen teknistaloudellisesti ja ympäristönsuojelullisesti parhaalla tavalla sekä erityisesti verottajan tulkinnan kannalta olisi lakimuutoksessa oleellista erottaa kaatopaikkakaasu ja biokaasulaitoksessa erikseen tuotettu biokaasu selkeästi toisistaan, perusteena niiden oleellisesti erilainen lähtökohta ja siitä johtuva toiminta- ja tuotantomalli. Hyödyntämisen kannalta kaatopaikkakaasut tulisi sisällyttää kestävyyslain biokaasu -käsitteeseen. Lisäksi olisi tasapuolisesti mahdollistettava kestävyysjärjestelmän hakeminen kaikille toimijoille, nyt hakukriteerit eivät sitä salli. Vaihtoehtoisesti kerätty kaatopaikkakaasu voitaisiin määrittää laissa kestäväksi, jolloin vältyttäisiin turhalta ja pitkäkestoiselta byrokratialta.

Yhteenvetona LSJH katsoo, että kestävyyslain uudistus ilman kaatopaikkakaasujen selkeämpää eriyttämistä biokaasulaitoksella tuotetusta biokaasusta, ja kestävyysjärjestelmän hakukriteereiden muuttamista verottajan aiemman käytännön perusteella, veroseurauksena olisi kaatopaikkakaasun hyödyntämiselle korkein määritetty veroluokka vuodesta 2024 alkaen. Käytännössä verokohtelu tarkoittaa, että soihduttaminen on kaatopaikkakaasun käsittelyyn edullisempi vaihtoehto, eikä toimijoilla ole taloudellista kannustinta hyödyntää kaasua energiana ympäristön ja ilmaston kannalta parhaalla tavalla.

Jutila Teemu
Lounais-Suomen Jätehuolto Oy - Kehityspalvelut